

KBLS vidusskolas vēstures klase - par filmu "Ausma"

Vārds: _____

2017. gada 25. janvāris

Pāvels Morozovs (1918. gada 14. novembris - 1932. gada 3. septembris), labāk zināms kā Pavļiks, bija Padomju propagandas glorificēts *moceklis*. Stāsts par viņu ir saistīts ar 1932. gada notikumiem, kad trīspadsmitgadīgu zēnu, kurš nodeva savu tēvu valsts varas iestādēm, nogalināja viņa paša ģimene.

Viņš bija *pionieris*, kurš 1930. gados liecinājis pret savu tēvu, kurš centās glābt tos, kurus izsūtīja uz Sibīriju. Par viņa ticību jaunās zemnieku un strādnieku valsts ideāliem jaunieši nežēlīgi nogalinājuši radnieki, kas bija *kulaki*. Šis bija lasāms padomju laiku pionieru avīzēs un žurnālos.

Vienīgais, kas precīzi zināms par Pāvelu Morozovu, ir dzimšanas un miršanas datumi un fakts, ka viņš tiešām gājis bojā no naža dūrieniem. Viss pārējais - bija viņš vai nebija pionieris, vai viņš "nostučīja" savu tēvu, kas un kā pusaudzi nogalināja - tas viss ir zinātnisku strīdu un propagandas manipulāciju priekšmets. Izmeklēšana tajā laikā notika *prasti*, bez pirkstu nospiedumiem, bez aizdomās turētato izprasīšanas, bez lieciniekiem un protokoliem - ciema iedzīvotāju *baumas* tika pieņemtas kā patiesi fakti. Daudzi dokumenti, kas saistīti ar šo notikumu, nav saglabājušies, vai arī redzamas to *falsificēšanas* pazīmes.

Pēc arhīvu dokumentiem noskaidrots, ka Pāvlika tēvs nekad nav bijis kulaks, viņu ģimene skaitījies nabadzīga. Viņš ievēlēts par ciema padomes priekšsēdētāju, taču 1930. gadā atcelts no amata izglītības trūkuma dēļ.

Tas bija Padomju morāles stāsts: vērsšanās pret valsti bija *savtīga* un *reakcionāra*, valstij bija augstāka vērtība kā ģimenes mīlestībai. Viņa stāsts kļuva par obligāto bērnu literatūru, tas tika izmantots dziesmās, lugās, dzejā un operas izrādē, kā arī sešās biogrāfijās. Kultam bija liela ietekme uz vairāku paaudžu bērnu morāles normām. Pastāv ļoti maz sākotnējo pierādījumu par notikumu gaitu, lielākā daļa no tiem ir nostāsti. Šobrīd tiek uzskatīts, ka stāsts visticamāk ir izdomāts, lai arī Pavļiks bija reāla personība un tika nogalināta. 1937. gadā *Sergejs Eizenšteins* uzņēma filmu "Bežinas pļava" par šiem notikumiem, kas tā arī netika izlaista.

ПАВЛИК МОРОЗОВ

Vārdu paskaidrojumi:

moceklis	(lietv.) cilvēks, kurš cieš (vai tiek nogalināts) par citiem
panionieris	(lietv.) 10-15 gadus vecs bērns, kas piedalījās nodarbībās (kā skauts vai gaida)
kulaks	(lietv.) zemnieks, kas negribēja savu zemi atdot kolhoziem
nostučīt	(darb.v.) nodot, nosūdzēt, izstāstīt par kāda pārkāpumu
prasts	(īpaš.v.) vienkāršs, nekomplcēts, ātri veidots, bez lielas domāšanas
baumas	(lietv.) nepamatoti stāsti, informācija no nezināma avota
falsificēt	(darb.v.) veidot ar meliem, maldināt, mainīt faktus
savtīgs	(īpaš.v.) tāds, kas domā tikai par sevi
reakcionārs	(lietv.) tāds, kas pretojas pret maiņām, kam nepatīk jaunā sistēma
Sergejs Eizenšteins	(īpaš.v.) slavens latviešu-krievu kinorežisors (1989-1948), labvēlīgs PSRS

1. Kādas līdzības bija filmā "Ausma" šim stāstam? _____

2. Kapēc PSRS bija labvēlīga šada stāsta veidošana? _____

Ja jautājumus esi atbildējis, padomā atbildes uz šiem jautājumiem:

- Kapēc stāsts par bērniem ir iespaidīgāks par stāstu par pieaugušiem?
- Vai būtu labāk PSRS skolas vai medijus kontrolēt?
- Vai fakti ir svarīgi, lai iespaidotu cilvēkus savādākā domāšanā?

Avoti:

https://lv.wikipedia.org/wiki/Pavļiks_Morozovs

<http://bb.vesti.lv/news/pavlika-morozova-ilgi-uzturetais-kults-sagrauts?6299>

<http://depositphotos.com/33714961/stock-photo-vintage-postage-stamp-pavlik-morozov.html>